

A9-0166/2022

25.5.2022

MIETINTÖ

EU:n kansainvälisen investointipolitiikan tulevaisuudesta
(2021/2176(INI))

Kansainvälisen kaupan valiokunta

Esittelijä: Anna Cavazzini

SISÄLTÖ

	Sivu
EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS	3
KEHITYSVALIOKUNNAN LAUSUNTO	21
TIEDOT HYVÄKSYMISESTÄ ASIASTA VASTAAVASSA VALIOKUNNASSA	28
LOPULLINEN ÄÄNESTYS NIMENHUUTOÄÄNESTYKSENÄ ASIASTA VASTAAVASSA VALIOKUNNASSA	29

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

EU:n kansainvälisen investointipolitiikan tulevaisuudesta (2021/2176(INI))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) ja erityisesti sen 207 artiklan 2 kohdan,
- ottaa huomioon 12. joulukuuta 2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1219/2012 jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välisiä kahdenvälisiä investointisopimuksia koskevista siirtymäkauden järjestelyistä¹,
- ottaa huomioon 23. heinäkuuta 2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 912/2014 kansainvälisillä sopimuksilla, joissa Euroopan unioni on osapuolena, sijoittajan ja valtion välisten riitojen ratkaisemista varten perustetuissa välimiesoikeuksissa käsiteltäviin asioihin liittyvän korvausvastuun hallinnointia koskevista puitteista²,
- ottaa huomioon 18. kesäkuuta 2020 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2020/852 kestävää sijoittamista helpottavasta kehyksestä³,
- ottaa huomioon Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön, erityisesti 16. toukokuuta 2017 annetun lausunnon 2/15 Euroopan unionin ja Singaporen tasavallan välisestä vapaakauppasopimuksesta, 6. maaliskuuta 2018 annetun tuomion asiassa C-284/16 (ennakkoratkaisu *Slovakian tasavalta v. Achmea BV*), 30. huhtikuuta 2019 annetun lausunnon 1/17 Kanadan sekä Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden välisestä laaja-alaisesta talous- ja kauppasopimuksesta (CETA), 2. syyskuuta 2021 annetun tuomion asiassa C-741/19 (ennakkoratkaisu *Moldovan tasavalta v. Komstroy LLC*) ja 26. lokakuuta 2021 annetun tuomion asiassa C-109/20 (ennakkoratkaisu *Puolan tasavalta v. PL Holdings Sàrl*),
- ottaa huomioon 6. huhtikuuta 2011 antamansa päätöslauselman Euroopan unionin kansainvälisestä sijoituspolitiikasta tulevaisuudessa⁴,
- ottaa huomioon 13. joulukuuta 2011 antamansa päätöslauselman kaupan ja investointien esteistä⁵,

¹ EUVL L 351, 20.12.2012, s. 40.

² EUVL L 257, 28.8.2014, s. 121.

³ EUVL L 198, 22.6.2020, s. 13.

⁴ EUVL C 296 E, 2.10.2012, s. 34.

⁵ EUVL C 168 E, 14.6.2013, s. 1.

- ottaa huomioon 7. heinäkuuta 2015 antamansa päätöslauselman EU:n kauppaja- ja investointipolitiikkojen ulkoisista vaikutuksista julkisen ja yksityisen sektorin yhteisiin aloitteisiin EU:n ulkopuolisissa maissa⁶,
- ottaa huomioon 5. heinäkuuta 2016 antamansa päätöslauselman uudesta eteenpäin suuntautuvasta ja innovatiivisesta tulevaisuuden kauppaja- ja investointistrategiasta⁷,
- ottaa huomioon 11. joulukuuta 2019 annetun komission tiedonannon Euroopan vihreän kehityksen ohjelmasta (COM(2019)0640),
- ottaa huomioon 6. huhtikuuta 2020 annetun komission kertomuksen jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välisiä kahdenvälisiä investointisopimuksia koskevista siirtymäkauden järjestelyistä annetun asetuksen (EU) N:o 1219/2012 soveltamisesta (COM(2020)0134),
- ottaa huomioon 18. helmikuuta 2021 annetun komission tiedonannon ”Kauppapolitiikan uudelleentarkastelu – Avoin, kestävä ja määrätietoinen kauppapolitiikka” (COM(2021)0066),
- ottaa huomioon 14. lokakuuta 2015 annetun komission tiedonannon ”Kaikkien kauppaa – Vastuullisempaa kauppaja- ja investointipolitiikkaa” (COM(2015)0497),
- ottaa huomioon 26. marraskuuta 2014 annetun komission tiedonannon ”Euroopan investointiohjelma” (COM(2014)0903),
- ottaa huomioon 12. marraskuuta 2020 annetun komission kertomuksen EU:n kauppasopimusten täytäntöönpanosta – 1. tammikuuta 2019–31. joulukuuta 2019 (COM(2020)0705),
- ottaa huomioon 12. joulukuuta 2015 hyväksytyn Pariisin ilmastosopimuksen,
- ottaa huomioon Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppaja- ja yhteistyösopimuksen⁸, joka tuli voimaan 1. toukokuuta 2021, ja erityisesti sen II osaston palveluista ja investoinneista,
- ottaa huomioon 18. lokakuuta 2017 voimaan tulleen YK:n yleissopimuksen sijoittajan ja valtion välisen sopimus pohjaisen sovittelun avoimuudesta (Mauritiuksen yleissopimus),
- ottaa huomioon EU:n tekemät kauppaja- ja investointisopimukset ja erityisesti nk. toisen sukupolven sopimukset muun muassa Kanadan, Singaporen, Vietnamin ja Japanin kanssa,
- ottaa huomioon vuonna 2015 hyväksytyn YK:n kestävän kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelman ja erityisesti siihen kuuluvat 17 kestävän kehityksen tavoitetta,

⁶ EUVL C 265, 11.8.2017, s. 17.

⁷ EUVL C 101, 16.3.2018, s. 30.

⁸ EUVL L 149, 30.4.2021, s. 10.

- ottaa huomioon YK:n ihmisoikeusneuvoston vuonna 2011 hyväksymät yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevat YK:n ohjaavat periaatteet,
- ottaa huomioon taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia käsittelevän YK:n komitean 10. elokuuta 2017 esittämän yleiskommentin nro 24, joka koskee taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen mukaisia valtion velvoitteita liiketoiminnan yhteydessä,
- ottaa huomioon YK:n kauppaja- ja kehityskonferenssin (UNCTAD) vuosina 2019, 2020 ja 2021 julkaisemat maailmanlaajuisia sijoitustoimintaa käsittelevät kertomukset,
- ottaa huomioon UNCTADin kestävästä kehityksestä koskevan investointipoliittisen kehyksen vuodelta 2015,
- ottaa huomioon kansainvälisiin investointisopimuksiin liittyviä kysymyksiä koskevat UNCTADin koosteet, joissa esitetään sijoittajan ja valtion välisiä riitojenratkaisutapauksia koskevat faktat ja luvut vuosilta 2019 ja 2020,
- ottaa huomioon Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) vuonna 2018 julkaiseman kansainvälistä sijoitustoimintaa käsittelevän valmisteluasiakirjan ”Societal benefits and costs of International Investment Agreements: a critical review of aspects and available empirical evidence”,
- ottaa huomioon OECD:n vuonna 2014 julkaiseman kansainvälistä sijoitustoimintaa käsittelevän valmisteluasiakirjan ”Investment Treaties and Shareholder Claims for Reflective Loss: Insights from Advanced Systems of Corporate Law”,
- ottaa huomioon YK:n kansainvälisen kauppaoikeuden toimikunnan (UNCITRAL) työryhmälle III vuonna 2017 annetun toimeksiannon valmistella sijoittajan ja valtion välisen riitojenratkaisun mahdollista uudistamista,
- ottaa huomioon neuvoston vuonna 2018 antamat neuvotteluohjeet, joilla komissio valtuutettiin neuvottelemaan EU:n puolesta ja UNCITRALin puitteissa yleissopimus investointiriitojen ratkaisemiseen tarkoitetun monenvälisen investointituomioistuimen perustamisesta, sekä asiasta sittemmin annetun EU:n ehdotuksen,
- ottaa huomioon vuonna 2017 käynnistetyn energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen nykyaikaistamisprosessin ja sitä koskevan EU:n ehdotuksen sopimuksen tekstiksi,
- ottaa huomioon Italian päätöksen vetäytyä energiaperuskirjasta tehdystä sopimuksesta 1. tammikuuta 2015 alkaen,
- ottaa huomioon sopimuksen Euroopan unionin jäsenvaltioiden kahdenvälisen investointisopimusten irtisanomisesta⁹,
- ottaa huomioon 15. tammikuuta 2019 annetun jäsenvaltioiden hallitusten lausuman unionin tuomioistuimen asiassa *Achmea* antaman tuomion oikeudellisista seurauksista ja sijoitussuojasta Euroopan unionissa,

⁹ EUVL L 169, 29.5.2020, s. 1.

- ottaa huomioon 1. heinäkuuta 2020 voimaan tulleen Yhdysvaltojen, Meksikon ja Kanadan välisen sopimuksen ja erityisesti sen 14 luvun investoinneista,
 - ottaa huomioon 1. tammikuuta 2022 voimaan tulleen Kaakkois-Aasian maiden liiton alueellisen kattavan talouskumppanuussopimuksen ja erityisesti sen 10 luvun investoinneista,
 - ottaa huomioon ihmisoikeuksia ja monikansallisia yhtiöitä ja muita yrityksiä käsittelevän YK:n työryhmän 27. heinäkuuta 2021 YK:n yleiskokoukselle esittämän raportin ihmisoikeuksien kanssa yhteensopivista kansainvälisistä investointisopimuksista ”Human rights-compatible international investment agreements”,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 54 artiklan,
 - ottaa huomioon kehitysvaliokunnan lausunnon,
 - ottaa huomioon kansainvälisen kaupan valiokunnan mietinnön (A9-0166/2022),
- A. toteaa, että Lissabonin sopimuksen voimaantulon jälkeenkin suorat ulkomaiset investoinnit kuuluvat Euroopan unionin yksinomaiseen toimivaltaan, mikä vahvistetaan SEUT-sopimuksen 3 artiklan 1 kohdan e alakohdassa, 206 artiklassa ja 207 artiklassa; katsoo, että EU:n kansainvälisen investointipolitiikan uudistuksia on nopeutettava ja tehostettava, jotta voidaan vastata nykyisiin haasteisiin;
- B. toteaa, että EU on maailman suurin kansainvälisten sijoitusten kohdealue ja tekijä; toteaa, että ne edistävät EU:n kestäväää talouskasvua ja työpaikkojen luomista, vaikka saatavilla oleva empiirinen näyttö ei ole osoittanut suoraa syy-yhteyttä kansainvälisten investointisopimusten ja ulkomaisten suorien sijoitusten houkuttelemisen välillä;
- C. ottaa huomioon, että maailmanlaajuiset suorat ulkomaiset sijoitukset, joiden määrä oli laskenut jo vuodesta 2015 alkaen, vähenivät jyrkästi vuonna 2020 (-38 prosenttia)¹⁰ covid-19:n aiheuttaman kriisin vuoksi; ottaa huomioon, että ulkomaille suuntautuvien ja ulkomailta tulevien suorien ulkomaisten sijoitusten lisääminen on edelleen keskeinen tekijä EU:n ja monien muiden talouksien elpymisessä;
- D. panee merkille, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan tietyt EU:n kansainvälisen investointipolitiikan osat, nimittäin muut kuin suorat ulkomaiset sijoitukset (nk. portfoliosijoitukset) sekä sijoittajien ja valtioiden välisten riitojen ratkaisujärjestelmä, kuuluvat EU:n ja sen jäsenvaltioiden jaettuun toimivaltaan;
- E. toteaa, että jäsenvaltioiden ennen Lissabonin sopimusta ratifioimat noin 1 500 kahdensivulinen investointisopimusta, ovat edelleen voimassa ja sisältävät valtioiden ja sijoittajien välisen vanhan riidanratkaisumenettelyn mallin, kuten myös energiaperuskirja; ottaa huomioon, että yksikään EU:n Lissabonin sopimuksen jälkeen neuvottelemista investointisopimuksista ei ole vielä tullut voimaan;

¹⁰ Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö, ”FDI in Figures”, huhtikuu 2021.

- F. ottaa huomioon, että Euroopan vihreän kehityksen ohjelmalla pyritään vastaamaan ja reagoimaan ilmastomuutoksen ja ympäristön tilan heikkenemisen asettamiin haasteisiin; katsoo, että kaikilla EU:n politiikoilla, myös investointipolitiikalla, on edistettävä näitä tavoitteita; toteaa, että maailmanlaajuisesti tarvitaan merkittäviä investointeja, jotta voidaan saavuttaa Euroopan vihreän kehityksen ohjelman päämäärät ja YK:n kestävä kehityksen tavoitteet sekä varmistaa elpyminen covid-19-pandemiasta; ottaa huomioon, että ilmastomuutoksen ja ympäristön pilaantumisen torjunta, houkuttelevampien investointiedellytysten luominen ja yritysten tukeminen kuuluvat EU:n kuuteen painopisteeseen vuosina 2019–2024¹¹;
- G. katsoo, että suorilla ulkomaisilla sijoituksilla ja EU:n investointipolitiikalla olisi myös oltava keskeinen rooli pyrittäessä saavuttamaan avointa strategista riippumattomuutta koskevat tavoitteet, monipuolistamaan toimitusketjuja ja edistämään kestävää talouskasvua, työpaikkojen luomista ja integroitumista globaaleihin arvoketjuihin sekä pyrittäessä edistämään ulkomailla toimivien EU:n sijoittajien olosuhteita, jotka heijastavat ulkomaisten sijoittajien nauttimaan avoimuuden tasoa siten, että samalla otetaan huomioon kolmansien maiden kehitystasot ja eriytetyn kohtelun tarve;
- H. ottaa huomioon, että kehitysmailla on 2,5 biljoonan Yhdysvaltain dollarin vaje vuotuisessa rahoituksessa kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi vuoteen 2030 mennessä; toteaa, että suorat ulkomaiset sijoitukset ovat kestävä kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelman ja vastaavien kestävä kehityksen tavoitteiden rahoittamisen väline; toteaa, että tällaisella pääomalla voidaan tukea työpaikkojen luomista sekä sosiaalisia ja ympäristöön liittyviä parannuksia kestävä kehityksen tavoitteiden mukaisesti; katsoo, että investointien houkuttelemisen tavoitteen olisi kuljettava käsi kädessä sen kanssa, että investointisopimuksissa tunnustetaan, että näiden sopimusten osapuolten olisi pyrittävä parantamaan ympäristönsuojelun tai työsuojelun tasoaan eikä niiden pitäisi heikentää tai alentaa niitä;
- I. ottaa huomioon, että EU:n luokitusjärjestelmän tavoitteena on helpottaa investointien siirtämistä kestävästä taloudellisesta toiminnasta toimintaan, joka on tarpeen ympäristökestävyyden ja erityisesti ilmaston neutraaliuden saavuttamiseksi seuraavien 30 vuoden aikana;
- J. toteaa, että investointipolitiikan toimenpiteillä pyritään esimerkiksi poistamaan aiheuttomia investoinnin esteitä, seuraamaan ulkomaisten investointien vaikutusta strategiseen riippumattomuuteen, kansalliseen turvallisuuteen ja reaalitalouteen sekä kehittämään muita välineitä suoriin investointeihin kannustamiseksi ja niiden helpottamiseksi aloilla ja paikoissa, joissa niitä eniten tarvitaan; ottaa huomioon, että useimmissa kansainvälisissä investointisopimuksissa keskitytään sijoitussuojaan, sisältyipä niihin sijoittajan ja valtion välinen välimesmenettely tai ei;
- K. panee merkille, että joka vuosi pannaan vireille entistä enemmän sijoittajan ja valtion välistä riitojenratkaisua vaativia tapauksia myös jäsenvaltioita vastaan; panee merkille,

¹¹ Euroopan vihreän kehityksen ohjelma, Euroopan digitaalinen valmius, ihmisten hyväksi toimiva talous, vahvempi EU maailmannäyttämöllä, eurooppalaisen elämäntavan edistäminen, uutta vauhtia eurooppalaiselle demokratialle.

että vuonna 2020 noin 15 prosenttia jäsenvaltioita vastaan nostetuista kanteista oli EU:n sisäisiä riitoja;

- L. panee merkille, että useimmissa investointisopimuksissa ei täsmennetä, miten investoinnin ”täyttä korvausta” ja ”käypää markkina-arvoa” koskevat käsitteet on varmistettava; ottaa huomioon, että paneelit ovat viime vuosikymmenen aikana pääasiassa tulkinneet tällaisia käsitteitä käyttämällä diskontattuun kassavirtaan (DCF) perustuvia ”eteenpäin katsovia” arvostusmenetelmiä, jotka ovat monesti johtaneet siihen, että paneelit ovat päättäneet korvausmääristä, jotka ovat paljon suuremmat kuin sijoittajille kohdemaissa tosiasiallisesti aiheutuneet kokonaismenot;
- M. panee merkille, että EU on maailmanlaajuisesti johtavassa asemassa investointipolitiikan uudistamisessa; toteaa, että Lissabonin sopimuksen voimaantulon jälkeen investointipolitiikkaa on uudistettu merkittävästi Euroopan tasolla ja kansainvälisesti parlamentin vaatimuksesta ja sen tuella; ottaa huomioon, että EU on pannut alulle ja tehnyt kansainvälisiä investointisopimuksia kumppanimaiden kanssa, uudistanut sijoitussuojaa koskevia määräyksiä, korvannut sijoittajan ja valtion välisen riitojenratkaisun investointituomioistuinjärjestelmällä, käynnistänyt investointituomioistuinta koskevia monenvälisiä neuvotteluja, ehdottanut lainsäädäntöä ulkomaisten tukien sääntelemiseksi ja hyväksynyt ulkomailta tulevien suorien ulkomaisten sijoitusten seurantaa koskevaa lainsäädäntöä; katsoo, että tämä kehitys on merkittävä askel oikeaan suuntaan kohti nykyaikaistettua ja kestävää investointipolitiikkaa; toteaa, että uudistusohjelman edistämiseksi on tehtävä vielä paljon;
- N. toteaa, että sijoittajien yleistyvää tapaa käyttää oikeudenkäynnin rahoittamiseen kolmansia osapuolia, jotka saavat vastineeksi tietyn osuuden välitystuomiossa määrätystä korvauksesta tai muuta taloudellista etua (kolmannen osapuolen rahoitus), on pahentanut epätasapainoa oikeudenkäyntien korvauskäytäntöjen taustalla, koska se on entisestään vähentänyt sijoittajille kanteen nostamisesta aiheutuvia riskejä ja kannustaa siten tehtailemaan enemmän kanteita; toteaa, että kolmannen osapuolen rahoitus voi lisätä kantajien neuvotteluvoimaa niiden valtioiden kustannuksella, joiden resurssit ovat rajallisia ja sääntelykehys heikompi;
- 1. korostaa, että investoinneilla voi ja niillä pitäisi olla myönteinen vaikutus kestäväan talouskasvuun, työpaikkojen luomiseen ja kestävää kehitykseen ja niillä olisi edistettävä kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamista; korostaa siksi niiden merkitystä EU:n talouden muutokselle; huomauttaa, että tämä myönteinen vaikutus riippuu hallitusten kyvystä säännellä ulkomaisia investointeja; huomauttaa, että ulkomailta tulevien ja ulkomaille suuntautuvien investointien on vastattava reaalityöelämän tarpeita; kehottaa komissiota tarkistamaan EU:n investointipolitiikkaa, jotta varmistetaan, että se vastaa Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa, kestävä kehityksen tavoitteita ja EU:n arvoja, ihmisoikeuksien kunnioittaminen mukaan luettuna, sekä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarissa määritellyjä sosiaalisia standardeja;
- 2. katsoo, että EU:n investointipolitiikan on vastattava paitsi sijoittajien ja vastaanottavien valtioiden odotuksia myös EU:n laajempia taloudellisia etuja ja ulkopoliittisia tavoitteita; palauttaa mieliin kehotuksensa luoda yhdenmukainen ja johdonmukainen poliittinen kehys, jolla edistetään laadukkaita ja kestäviä investointeja; suhtautuu

myönteisesti toimiin, joiden avulla komissio on vuodesta 2010 lähtien pyrkinyt uudistamaan unionin investointipolitiikkaa tähän suuntaan; katsoo, että EU:n kansainvälistä investointipolitiikkaa on uudistettava, jotta voidaan paremmin vastata erilaisiin haasteisiin ja jatkaa sen muuttamista yhdenmukaiseksi ja johdonmukaiseksi toimintapoliittiseksi kehykseksi;

3. katsoo, että kansainvälisten investointisopimusten olisi helpotettava vihreitä, sukupuolisensitiivisiä ja osallistavia kestäviä investointeja, suojeltava asianmukaisesti sijoittajia, edistettävä sisämarkkinoiden häiriönsietokykyä samalla kun turvataan poliittinen liikkumavara kohdevaltioissa ja edistettävä parhaiden käytäntöjen, taitojen ja taitotiedon vaihtoa Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) monikansallisille yrityksille yritysten yhteiskuntavastuusta antamien suuntaviivojen mukaisesti;
4. on huolissaan siitä, että OECD:n mukaan kehitysmailla oli vuonna 2020 covid-19:n aiheuttamasta kriisistä johtuva 1,7 biljoonan Yhdysvaltain dollarin vaje jo olemassa olleen 2,5 biljoonan Yhdysvaltain dollarin rahoitusvajeen lisäksi; korostaa, että EU:n investointipolitiikan olisi autettava kehitysmaita, erityisesti Afrikan maita, houkuttelemaan suoria ulkomaisia sijoituksia ja vähentämään rahoitusvajetta kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi;
5. korostaa, että EU:n yritysten ulkomaille tekemiä investointeja on suojattava riittävästi; huomauttaa, että suojattujen investointien, sellaisena kuin ne on kodifioitu EU:n tekemissä kansainvälisissä investointisopimuksissa, ei tulisi sisältää spekulatiivisia investointeja, rahoitusvälineitä tai portfolioinvestointeja, joita voidaan pitää hallussa spekulatiivisia tarkoituksia varten; kehottaa komissiota kehittämään uusia kansainvälisiä investointisopimuksia¹² siten, että julkiset velkainstrumentit jätetään niiden soveltamisalan ulkopuolelle; katsoo, että rahoitusvälineet, jotka voidaan vetää pois milloin tahansa, eivät edellytä suojaa; pyytää komissiota jatkamaan pyrkimyksiään parantaa suojattujen investointien määritelmää, jotta voidaan varmistaa, että kansainväliset investointisopimukset suojaavat vain investointeja, jotka tuovat merkittävästi pääomaa tai muita resursseja useamman vuoden pituisen vähimmäisajan ja joihin liittyy riskinottoa ja voitto-odotuksia; katsoo, että suojatuilla investoinneilla olisi edistettävä tehokkaasti kohdemaan kehitystä; pyytää komissiota ja jäsenvaltioita ottamaan tämän kansainvälisessä oikeudessa määritellyn kriteerin huomioon tulevien sopimusten suojattujen investointien määritelmässä;

Markkinoille pääsy

6. pitää myönteisenä, että viimeaikaisissa investointisopimuksissa keskitytään myönteisesti markkinoille pääsyyn ja investointien vapauttamiseen ja pyritään poistamaan esteet, jotka haittaavat EU:n investoijien sijoittautumista ja toimintaa ulkomaisilla markkinoilla;
7. kehottaa komissiota hankkimaan ulkomailla toimiville EU:n sijoittajille ehdot, jotka heijastavat ulkomaisten sijoittajien EU:ssa nauttimaan avoimuutta siten, että samalla

¹² Esimerkiksi EU:n ja Kanadan laaja-alainen talous- ja kauppasopimus (liitteessä 8 b oleva 4 kohta, jossa määritellään julkinen velka osapuolen minkä tahansa hallintotason velkainstrumentiksi), CPTPP ja vuoden 2009 BLEU:n (Belgian ja Luxemburgin talousliitto) ja Kolumbian kahdenvälinen investointisopimus.

otetaan huomioon kolmansien maiden kehitystasot ja eriytetyn kohtelun tarve; korostaa, että kansainvälisissä investointisopimuksissa on turvattava valtioiden kyky säännellä ulkomaisia investointeja lainkäyttöalueellaan; kehottaa komissiota seuraamaan esteitä, jotka haittaavat EU:n sijoittajien sijoittautumista ja toimintaa ulkomaisilla markkinoilla, syrjivät käytännöt mukaan luettuina; suhtautuu myönteisesti siihen, että komissio keskittyy nykyisten sitoumusten täytäntöönpanoon, ja korostaa, että tämän tulisi koskea myös investointeihin liittyviä sitoumuksia;

8. kehottaa komissiota suojelemaan tiukasti EU:n ja jäsenvaltioiden poliittista liikkumavaraa etenkin energia-, maatalous-, kalastus-, audiovisuaali-, televiestintä- ja digitaalialan kysymyksissä sekä julkisten palvelujen alalla investointeja vapautettaessa; korostaa, että investointien vapauttamisen olisi kuljettava käsi kädessä suojoitoiden kanssa, jotta vältetään taloudellisen epävakauden paheneminen erityisesti kehitysmaissa;
9. korostaa, että EU:n uusissa kansainvälisissä investointisopimuksissa on tärkeää säilyttää ja panna täytäntöön lausekkeet, joilla kielletään standardien alentaminen, ja vahvistaa niitä, koska ne ovat ratkaisevan tärkeitä, jotta vältetään alhaiseen vaatimustasoon perustuva ”kilpajuoksu pohjalle” ulkomaisia investointeja houkuttelevissa maissa; kehottaa komissiota analysoimaan lausekkeiden tehokkuutta tarkemmin erityisesti kehitysmaissa, jotta voidaan varmistaa, että veropolitiikka ja kehitysrahoitus sovitetaan yhteen tavalla, joka tukee ”kilpajuoksua huipulle”;

Investointien helpottaminen

10. korostaa, että investointien helpottaminen voi edistää investointimahdollisuuksien avautumista kehittyvissä maissa erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten osalta sekä edistää kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamista auttamalla lisäämään investointeja osallistavan ja kestävä kasvun edistämiseksi ja köyhyyden vähentämiseksi, sillä näin tuetaan ulkomaisten sijoittajien pidempiaikaista osallistumista kohdemaiden talouteen ja parannetaan ulkomaisten sijoittajien ja paikallisten yritysten välisiä yhteyksiä; kehottaa komissiota tukemaan kehitysmaita investointi-ilmapiirin parantamisessa niiden lainkäyttöalueella sekä kehitysyhteistyön välineiden että kahdensivulisten sopimusten avulla; katsoo, että investointien helpottaminen on hyvä väline EU:n kilpailukykyyn ja talouskasvun parantamiseksi;
11. korostaa, että investointien helpottamista koskevilla kansainvälisillä sopimuksilla olisi tuettava ja kannustettava kestävä kehitystä edistäviä investointeja ja vältettävä luomasta kannustimia investoinneille, jotka aiheuttavat haittaa ympäristölle, ilmastolle tai yhteiskunnalle; toteaa, että verotulot ovat kehitysmailla ratkaisevan tärkeitä, jotta ne voivat tarjota julkisia peruspalveluja; kehottaa komissiota työskentelemään monenvälisellä tasolla edistääkseen kestävien investointien helpottamista, joka ei perustu kilpailuhenkisiin verohelpotuksiin; korostaa, että ottamalla käyttöön innovatiivisia, investointeja helpottavia toimenpiteitä voidaan edistää kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamista auttamalla lisäämään investointeja osallistavan ja kestävä kasvun edistämiseksi ja köyhyyden vähentämiseksi, sillä näin tuetaan ulkomaisten sijoittajien pidempiaikaista osallistumista kohdemaiden talouteen ja parannetaan ulkomaisten sijoittajien ja paikallisten yritysten välisiä yhteyksiä;

12. antaa tunnustusta EU:n roolille Maailman kauppajärjestön (WTO) neuvotteluissa kehitysinvestointien helpottamista koskevasta yhteisestä aloitteesta; korostaa, että yli kaksi kolmasosaa WTO:n jäsenistä osallistuu näihin neuvotteluihin; katsoo, että varovaisuutta tarvitaan, kun otetaan huomioon neuvoteltavana olevan sopimuksen erittäin laaja soveltamisala; korostaa tarvetta varmistaa, että näissä neuvotteluissa noudatetaan WTO:n Marrakeshin sopimuksen sääntöjä, jotka edellyttävät yksimielisyyttä ja yleistä avoimuutta;
13. korostaa, että EU:n kokonaisvaltainen lähestymistapa investointien helpottamiseen sekä kahden- että monenvälisellä tasolla on tärkeä ja että siinä on keskityttävä yleisesti ottaen yhteistyöhön, muun muassa valmiuksien kehittämiseen ja tekniseen apuun, erityisesti kehitysmaiden digitalisaation tukemiseksi; pitää myönteisenä komission työtä, joka liittyy investointien helpottamista koskeviin uusiin erillissopimuksiin, joissa keskitytään kestäviin ja osallistaviin investointeihin; pyytää tässä yhteydessä komissiota jatkamaan afrikkalaisten kumppanien kanssa neuvotteluja, joilla vältetään luomasta hallinnollisia rasitteita kehitysmaalle, ja täsmentämään samalla, minkä tyyppisiä kestäviä investointeja helpotetaan; panee merkille, että samankaltaisista investointien helpottamista koskevista määräyksistä neuvotellaan parhaillaan Afrikan mantereen vapaakauppa-alueen investointeja koskevan tulevan pöytäkirjan yhteydessä; kehottaa komissiota tukemaan edelleen näitä neuvotteluja;
14. tukee komissiota sen pyrkiessä WTO:n tasolla varmistamaan vahvan palomuurin avulla, että investointeja helpottavia sääntöjä ei voida tuoda sijoittajan ja valtion välisiin riitoihin; katsoo, että kehitysinvestointien helpottamista koskevaan yhteiseen aloitteeseen liittyvät riidat olisi ratkaistava sovittelun ja yhteistyön avulla;
15. korostaa, että investointien helpottamista koskevissa määräyksissä sekä kahdenvälisellä että WTO:n tasolla ei pitäisi keskittyä ainoastaan luomaan velvoitteita vastaanottavien maiden viranomaisille, vaan niissä olisi myös selvennettävä kotijäsenvaltioiden ja niiden kansallisten sijoittajien velvoitteita, jotka liittyvät niiden ulkomailla tekemiin sijoituksiin; korostaa tässä yhteydessä, että investointien helpottamista koskeviin puitteisiin on sisällytettävä täytäntöönpanokelpoisia määräyksiä yritysten yhteiskuntavastuuta, ihmisoikeuksia ja ympäristöä koskevista due diligence -vaatimuksista sekä korruption vastaisia takeita; kehottaa komissiota sisällyttämään kaikkiin kolmansien maiden kanssa tehtäviin investointien helpottamista koskeviin sopimuksiin kestävästä kehityksestä koskevan täytäntöönpanokelpoisen luvun sekä suorien ulkomaisten sijoitusten varoilla tuettujen toimien seurantamekanismit;
16. on tyytyväinen komission ehdotukseen välineestä, jolla pyritään torjumaan vääristymiä, joita aiheuttavat ulkomaiset tuet, sillä ne ovat yksi vilpillisistä investointimuodoista, ja kehottaa hyväksymään sen nopeasti; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita osallistumaan WTO:n tasolla käytäviin neuvotteluihin kilpailun vääristymisen estämiseksi erityisesti teollisuustukien alalla;

EU:hun tehtävien ulkomaisten suorien sijoitusten seurannan vahvistaminen

17. pitää myönteisenä suorien ulkomaisten sijoitusten seurannasta annetun asetuksen voimaantuloa vuonna 2019; huomauttaa, että tämän seurantamekanismin tavoitteena on luoda yhteistyötä ja mahdollisesti rajoittaa ulkomaisia investointeja strategisilla aloilla

unionin ja sen jäsenvaltioiden suojelemiseksi sekä analysoida ja seuloa tapauksia, joissa tietyn yrityksen, infrastruktuurin tai teknologian hankinta tai määräysvalta voi aiheuttaa riskin EU:n turvallisuuden tai yleisen järjestyksen kannalta;

18. korostaa tällaisen mekanismin merkitystä, sillä sen avulla voidaan seurata paremmin suorien ulkomaisten sijoitusten vaikutusta Euroopan strategiaan etuihin; kehottaa komissiota antamaan tulevan uudelleentarkastelun yhteydessä yksityiskohtaisempia tietoja siitä, tukevatko unioniin tehtävät suorat ulkomaiset sijoitukset kestävää taloudellista toimintaa ja uusia investointeja, arvioimaan eri vaihtoehtoja unionin ulkopuolelle suuntautuvilla investoinneilla tuettujen toimien seuraamiseksi ja arvioimaan mahdollisuutta täsmentää, olisiko muita aloja pidettävä strategisina sektoreina; kehottaa lisäksi komissiota tutkimaan mahdollisuutta vahvistaa EU:n suorien ulkomaisten sijoitusten seurantamekanismia siten, että sille annetaan jäsenvaltioiden suostumuksella valtuudet estää investoinnit, jotka aiheuttaisivat riskin turvallisuudelle tai yleiselle järjestykselle;
19. kehottaa sellaisia jäsenvaltioita, joilla ei vielä ole käytössään tällaista ulkomaisten suorien investointien kansallista seurantamekanismia, ottamaan sellaisen käyttöön eurooppalaisen yhteistyön tehokkuuden varmistamiseksi;

Kansainvälisten investointisopimusten yhteensopivuus EU:n painopisteiden kanssa

20. panee merkille, että yhä useammat investointituomioistuimissa käytävät oikeusmenettelyt kohdistuvat ympäristötoimenpiteisiin; pitää valitettavana, että eri maita, myös jäsenvaltioita, vastaan on nostettu kanteita, joiden pontimina ovat ilmastopolitiikka, vaiheittainen luopuminen fossiilisten polttoaineiden käytöstä tai oikeudenmukainen siirtymä;
21. korostaa, että maailmanlaajuiset ponnistelut ilmastonmuutoksen torjumiseksi edellyttävät nopeaa siirtymistä uusiutuviin energialähteisiin ja hallitusten ripeitä toimia, jotta voidaan vähentää riippuvuutta fossiilisista polttoaineista; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita varmistamaan johdonmukaisuuden kansainvälisten investointisopimusten ja Euroopan vihreän kehityksen ohjelman, ympäristöpolitiikan, työntekijöiden oikeuksien ja ihmisoikeuksien välillä sulkemalla sopimusten suojalausekkeiden ulkopuolelle fossiilisiin polttoaineisiin tehtävät investoinnit tai muut toimet, jotka aiheuttavat merkittävää haittaa ympäristölle ja ihmisoikeuksille, ja sisällyttämällä kestävä kehitystä koskeviin lukuihin määräyksiä, jotka auttavat noudattamaan Pariisin sopimusta, työelämän ja sukupuolten tasa-arvoa koskevia kansainvälisiä sopimuksia ja määräyksiä, joilla pyritään parantamaan ulkomaisia investointeja sääntelevää kansallista kehystä;
22. panee huolestuneena merkille epäsymmetrian tietyissä kansainvälisissä investointisopimuksissa, joiden nojalla investoijat voivat nostaa investointikanteita valtioita vastaan, kun taas hallitukset, työntekijät ja asianomaiset yhteisöt eivät voi haastaa välimiesmenettelyyn monikansallisia yhtiöitä, jotka eivät kunnioita ihmisoikeuksia, kansanterveyttä tai työ- ja ympäristölainsäädäntöä; korostaa, että vastaavasti monenvälinen investointituomioistuin (MIC) on tarkoitettu ainoastaan ratkaisemaan tapauksia, joissa ulkomaiset sijoittajat haastavat valtiot oikeuteen;

23. huomauttaa, että vaikka oikeusmenettelyihin ei päädyttäisikään, suora tai epäsuora investointikanteen uhka voi sääntelyä hillitsevän vaikutuksensa ansiosta vahvistaa sijoittajien asemaa valtioiden kanssa käytävissä neuvotteluissa; korostaa tässä yhteydessä, että EU:n viimeaikaisissa kansainvälisissä investointisopimuksissa määrätään periaatteesta, jonka mukaan hallituksilla on oikeus säännellä oikeutettuja julkisen politiikan tavoitteita¹³ myös tavalla, joka voi vaikuttaa kielteisesti sijoituksen toimintaan tai sijoittajan voitto-odotuksiin; korostaa kuitenkin, että tämä oikeus ei poista sitä, että valtioiden on noudatettava kansainvälisissä investointisopimuksissa asetettuja velvoitteita, eikä sulje pois investointikanteita tai vahingonkorvauksia, jotka johtuvat kyseisen oikeuden käyttämisestä; on huolissaan siitä, että poliittinen päätöksenteko saattaa tämän vuoksi viivästyä tai vesittyä;
24. korostaa, että tämän tuloksena fossiilisten polttoaineiden alalle maksettaviin korvauksiin saatetaan käyttää enemmän julkisia varoja kuin ilman investointikanteen uhkaa, minkä seurauksena energiasiirtymään liittyvien toimenpiteiden täytäntöönpano on valtioille kalliimpaa ja vaikeampaa ja mikä merkitsee, että veronmaksajat maksavat fossiilisten polttoaineiden alalle yleistä tukea;
25. toteaa, että useissa sijoittajan ja valtion välisissä sovitteluissa yritykset ovat riitauttaneet toimia, joita valtiot ovat väittäneet toteuttaneensa voidakseen vastata hankkeen vaikutuksia koskeviin paikallisiin huolenaiheisiin tai levottomuuteen; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita sisällyttämään tuleviin kansainvälisiin investointisopimukseen asianomaisten kolmansien osapuolten asiavaltuuden; katsoo, että tuomioistuimen olisi noudatettava Kansainvälisen tuomioistuimen oikeuskäytäntöä ja pidettävä tapauksia perusteettomina, jos tosiseikkojen tai oikeudellisten seikkojen määrittäminen saattaa vahingoittaa paikallisia tai alkuperäiskansojen yhteisöjä, jotka eivät ole investointimenettelyn osapuolia; pyytää komissiota ja jäsenvaltioita varmistamaan avoimuuden ja tukemaan haavoittuvassa asemassa olevien paikallisyhteisöjen ja erityisesti niiden alkuperäiskansojen, joihin kaivos- tai hakkuutoiminta vaikuttaa, osallistumista kansainvälisiä investointisopimuksia koskeviin neuvotteluihin ja niiden täytäntöönpanoon, koska ulkomaisilla investoinneilla voi olla kauaskantoisia vaikutuksia paikallisyhteisöihin;

Uudistettu lähestymistapa

26. on tyytyväinen komission vuonna 2015 laatimaan uuteen investointisuojasopimuksen malliin oikeansuuntaisena askeleena; toteaa kuitenkin, että yksikään sen sisältävä sopimus ei ole vielä tullut voimaan; palauttaa mieliin kantansa, jonka mukaan EU:n ja sen jäsenvaltioiden ei pitäisi allekirjoittaa tai ratifioida uusia investointisuojasopimuksia, joihin sisältyy investoijien ja valtion välinen riitojenratkaisumekanismi; korostaa, että on tärkeää uudistaa sijoittajan ja valtion välistä riitojenratkaisua koskevia menettelyjä; pitää myönteisenä, että investointituomioistuinjärjestelmä sisältää kiinteän välimiesluettelon, muutoksenhakumekanismin, välimiehiä koskevat menettelysäännöt ja välimiesmenettelyjen avoimuuden lisäämisen; panee merkille, että investointituomioistuinjärjestelmä on edelleen kansainvälinen välimiesmenettely, ja

¹³ Mukaan lukien kansanterveys, sosiaalipalvelut, julkinen koulutus, turvallisuus, ympäristö, julkinen moraalit, sosiaalinen suojelu, kuluttajansuoja, yksityisyyden suoja ja tietosuoja tai kulttuurisen monimuotoisuuden suojelu ja edistäminen.

korostaa, että toisin kuin kansallisissa tuomioistuimissa, ICS:n luettelossa olevilla välimiehillä olisi harkintavaltaa olla ottamatta välttämättä huomioon asiaankuuluvia yleisen edun mukaisia lakeja tulkitessaan kansainvälisissä investointisopimuksissa vahvistettuja aineellisia määräyksiä; pitää valitettavana, että välimiehille maksettaisiin edelleen tapauskohtaisesti;

27. kehottaa komissiota kaikin tavoin tukemaan ja nopeuttamaan neuvotteluja, joilla laajennetaan sijoittajien velvoitteita ja niiden täytäntöönpanoa; katsoo, että sijoittajien velvoitteita ei pitäisi sisällyttää ainoastaan EU:n kansainvälisiin investointisopimuksiin, vaan niitä olisi sovellettava myös erillisillä sitovilla ja täytäntöönpanokelpoisilla kansainvälisillä välineillä sekä ihmisoikeuksiin ja ympäristöön liittyvää huolellisuusvelvoitetta koskevien luotettavien kansallisten kehysten avulla ; toteaa, että näillä aloilla saavutetun edistyksen ja EU:n kansainvälisten investointisopimusten määräysten jatkuvan vahvistamisen avulla olisi varmistettava, että EU:n sijoittajat EU:n ulkopuolisissa maissa, erityisesti kehitysmaissa, tuovat avoimesti esiin strategiansa, joilla edistetään aktiivisesti kestävästä kehityksen tavoitteiden ja Pariisin sopimuksen tavoitteiden saavuttamista, ja että sijoittajiin sovelletaan vastuuvollisuusmekanismeja erityisesti varmistamalla uhrien oikeussuojan saatavuus kolmansissa maissa;
28. pitää myönteisinä kansainvälisten investointisopimusten määräyksiä, jotka koskevat valtioiden ja sijoittajien ympäristöä, työntekijöitä ja yritysvastuuta koskevia velvoitteita, sekä lausekkeita, joissa määrätään horisontaalisesta periaatteesta, jonka mukaan normeja ei pitäisi alentaa investointien houkuttelemiseksi; pitää kuitenkin valitettavana, ettei sijoittajien velvoitteita ole uudistettu samaan tahtiin kuin investoijien ja valtion välistä riitojenratkaisumekanismeja;
29. vaatii komissiota ja jäsenvaltioita tukemaan sitä, että saatetaan voimaan YK:n ihmisoikeusneuvoston parhaillaan valmistelema, monikansallisia yhtiöitä ja muita liikeyrityksiä ihmisoikeuksien alalla koskeva väline¹⁴, jolla pyritään sääntelemään monikansallisten yhtiöiden ja yritysten toimintaa;
30. pitää myönteisenä, että vuodesta 2016 lähtien sijoittajansuojaa koskevia lausekkeita sisältäviin EU:n kansainvälisiin investointisopimuksiin on kuulunut tarkempi sanamuoto joillekin suojelunormeille sekä sääntelyoikeus; korostaa, että EU:n kansainvälisten investointisopimusten ei pitäisi sallia laajojen suojalausekkeiden käyttöä oikeutetun julkisen politiikan kyseenalaistamiseen; katsoo, että suojausvaatimuksissa olisi keskityttävä erityisesti tasapuolisten toimintaedellytysten luomiseen ulkomaisten ja kotimaisten sijoittajien välille, jotta estetään tapauksia, joissa EU:n sijoittajia syrjitään EU:n ulkopuolisissa maissa, heiltä evätään oikeussuoja tai he menettävät kokonaisuudessaan sijoituksensa kohdevaltion hyödyksi, myös sodan aikana, ja tarjotaan näitä tapauksia varten oikeussuojakeinoja ja vastavuoroisesti EU:n ulkopuolisille sijoittajille; pyytää jäsenvaltioita ja komissiota välttämään moniselitteisen terminologian sisällyttämistä aineellisiin lausekkeisiin ja jatkamaan suojanormien tarkistamista saatavilla olevan näytön perusteella;

¹⁴ Oikeudellisesti sitova väline monikansallisten yhtiöiden ja muiden liikeyritysten toiminnan sääntelemiseksi kansainvälisessä ihmisoikeuslainsäädännössä <https://www.ohchr.org/en/hr-bodies/hrc/wg-trans-corp/igwg-on-tnc>.

31. painottaa, että vuoden 2009 jälkeen neuvotellut EU:n tekemät kansainväliset investointisopimukset sisältävät edelleen nk. raukeamislausekkeita, jotka estävät sopimuksen helpon päättämisen; panee merkille viimeaikaiset neuvottelut, joissa osapuolet sopivat viiden vuoden raukeamislausekkeesta, johon sisältyy mahdollisuus sopia viiden vuoden lisäajan pidentämisestä, jos korvaavaa vaihtoehtoa ei löydetä; kehottaa jäsenvaltioita ja muita sopimuspuolia poistamaan raukeamislausekkeet nykyisistä sopimuksista ja lyhentämään merkittävästi uusien investointisopimusten raukeamislausekkeita;
32. korostaa, että sekä kansainvälisen tapaoikeuden että ihmisoikeuksia koskevan kansainvälisen oikeuden mukaan yksityishenkilöiden on haettava muutosta kansallisissa tuomioistuimissa ennen kuin he panevat valtiota vastaan vireille kansainvälisiä menettelyjä oikeudenvastaisista teoista; pitää valitettavana, että kansainvälisessä investointioikeudessa ei sen sijaan yleensä vaadita käyttämään ensin kaikkia kotimaisia oikeussuojakeinoja; katsoo, että kansainvälisissä investointisopimuksissa olisi edellytettävä, että ulkomaisten investojien on käytettävä kaikki mahdolliset kansallisen oikeuslaitoksen ratkaisunhakukeinot ennen ne voivat viedä asiaa välimiesoikeuteen, kuten kansainvälisen ihmisoikeuslainsäädännön osalta jo tehdään; korostaa, että jos oikeus evätään räikeästi kotimaisissa tuomioistuimissa, ulkomaisten sijoittajien olisi voitava hakea suoraan kansainvälistä riitojenratkaisua;

Kansainvälisten investointisopimusten ratifiointi

33. huomauttaa, että EU:n kansainvälisten investointisopimusten ratifiointin viivästyminen jäsenvaltioissa viivästyttää kahdensivulisten investointisopimusten korvaamista avoimilla ja nykyaikaisilla määräyksillä, jotka suojaavat yhdenvertaisesti kaikkia EU:n sijoittajia kolmansissa maissa; kehottaa jäsenvaltioita ratifioimaan nopeasti jo tehdyt EU:n investointisopimukset; kehottaa EU:ta työskentelemään yhdessä kumppanimaiden kanssa tarkistaakseen ja parantaakseen jatkuvasti kansainvälisiä investointisopimuksiaan tässä mietinnössä esitetyllä tavalla niiden tultua voimaan; odottaa jäsenvaltioiden varmistavan, että kansainväliset investointisopimukset vastaavat EU:n arvoja ja tavoitteita;

Korvaus

34. huomauttaa, että diskontatun kassavirran menetelmät, joita käytetään yleensä korvausten laskemiseen kansainvälisissä investointisopimuksissa, eivät ole luotettava arviointimenetelmä varhaisessa vaiheessa oleville investointihankkeille tai hankkeille, joiden tulevat tulovirrat ovat epävarmoja; korostaa, että jos välimiespaneelit käyttävät tällaisia menetelmiä, poiketaan merkittävästi kansallisten ja kansainvälisten oikeusjärjestelmien vakiintuneista korvausperiaatteista ja -käytännöistä, joiden perusteella oikeuskäsittelyissä voidaan käyttää huomattavasti vähemmän harkintavaltaa; painottaa, että investointituomioistuinten myöntämät huomattavat vahingonkorvaukset ovat aiheuttaneet vastaajina olleille valtioille merkittävän ja kasvavan taloudellisen rasitteen; huomauttaa, että välimiesten yleisesti käyttämien arvostusmenetelmien käyttö on hyvin kiistanalaista, koska niillä on paljon harkintavaltaa ja ne pohjaavat ratkaisunsa erittäin monimutkaisiin ja lähtökohtaisesti spekulatiivisiin oletuksiin; kehottaa komissiota EU:n kansainvälisissä investointisopimuksissa olevien korvauksia koskevien määräysten yhteydessä arvioimaan perusteellisesti korjaavia ja avoimuuskeskeisiä

sääntöjä ja suojakeinoja ja määräämään sellaisista, mukaan lukien sellaisten vahvempien lausekkeiden käyttö, joilla estetään seuraamusluonteisten vahingonkorvausten käyttö; vaatii, että korvauksen enimmäisraja on asetettava uponneiden kustannusten tasolle, joka vastaa sijoittajille tosiasiallisesti aiheutuneita hyväksyttäviä kustannuksia; painottaa, että tasapainottavassa lähestymistavassa korvaus pitäisi tilanteen mukaan määrittää kyseistä enimmäisrajaa pienemmäksi ottaen huomioon tilannekohtaiset tekijät, kuten se, jos yritykset eivät ole noudattaneet oikeudellisia tai sopimukseen perustuvia velvoitteitaan tai sitoumuksiaan;

35. korostaa, että sijoittajien yleistävä tapa käyttää oikeudenkäynnin rahoittamiseen kolmansia osapuolia, jotka saavat vastineeksi tietyn osuuden välitystuomiossa määrätystä korvauksesta, kannustaa tehtailemaan enemmän kanteita; panee merkille, että kolmansien osapuolten sijoittajan ja valtion välisten riita-asioiden yhteydessä tarjoaman rahoituksen avoimuuden parantamisessa on edistytty; pitää tässä yhteydessä myönteisinä toimia, joita komissio on toteuttanut viimeaikaisissa EU:n kansainvälisissä investointisopimuksissa; kehottaa komissiota tukemaan kansainvälisten neuvottelujen yhteydessä lisäsäännöksiä, joilla säännellään kolmansien osapuolten rahoitusta sijoittajan ja valtion välisissä riita-asioissa, jotta rajoitetaan tiukasti tätä käytäntöä, joka kannustaa kohtuuttoman suuriin korvauksiin;

Kahdenväliset investointisopimukset

36. kiinnittää huomiota tuhansiin jäsenvaltioiden kahdenvälisiin investointisopimuksiin, jotka edelleen suojaavat fossiilisiin polttoaineisiin tehtäviä investointeja, sisältävät vanhentuneita määräyksiä, jotka ovat ristiriidassa EU:n tavoitteiden ja arvojen kanssa, mukaan lukien liian laajat suojelunormit, heikot avoimuutta ja sijoittajan ja valtion välistä riitojenratkaisua koskevat vaatimukset, eivätkä ole EU:n ehdottaman monenvälisen investointituomioistuimen mukaisia; kehottaa siksi jäsenvaltioita päättämään tai nykyaikaistamaan kahdenväliset investointisopimuksensa niiden saattamiseksi vastaamaan uudistettua EU:n kansainvälisten investointisopimusten mallia ja tämän mietinnön mukaisiksi;
37. kehottaa komissiota varmistamaan, että kaikki jäsenvaltioiden kahdenväliset investointisopimukset ovat täysin yhteensopivia EU:n oikeuden kanssa ja johdonmukaisia EU:n tavoitteiden ja arvojen kanssa; tukee komissiota sen soveltaessa määrätietoisesti ehtoja, joiden mukaisesti sallitaan jäsenvaltioiden neuvotella, allekirjoittaa ja tehdä ainoastaan sellaisia uusia sopimuksia, jotka ovat EU:n uudistetun investointipolitiikan ja Euroopan unionin tuomioistuimen tuomioiden mukaisia; muistuttaa jäsenvaltioiden velvollisuudesta muuttaa kahdenvälisiä investointisopimuksiaan SEUT-sopimuksen 351 artiklan mukaisesti; pyytää komissiota seuraamaan näiden velvoitteiden noudattamista ja tiedottamaan parlamentille säännöllisesti saavutetusta edistyksestä; kannustaa komissiota käynnistämään tarvittaessa rikkomusmenettelyjä sen varmistamiseksi, että jäsenvaltioiden kahdenväliset investointisopimukset ovat EU:n oikeuden mukaisia;
38. tukee komissiota sen kehittäessä tulkintaohjeita, joita jäsenvaltioiden on noudatettava tässä mietinnössä mainittujen aineellisten ja menettelyllisten uudistusten ohessa, jotta varmistetaan EU:n uudistetun investointipolitiikan yhtenäinen tulkinta ja taataan täysi yhteensopivuus Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitteiden kanssa; kehottaa

komissiota käyttämään tätä päivitettyä mallia perustana, kun hyväksytään jäsenvaltioiden uusia kahdenvälisiä investointisopimuksia;

Energiaperuskirjasta tehty sopimus

39. huomauttaa, että energiaperuskirjasta tehty sopimus on tällä hetkellä maailman eniten oikeusriitoja aiheuttanut investointisopimus; kannattaa energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen uudistamispyrkimyksiä ja EU:n kantaa, jonka mukaan useimmat investoinnit fossiilisiin polttoaineisiin on jätettävä sopimussuojan ulkopuolelle; katsoo kuitenkin, että EU:n kannassa ei pitäisi antaa suojaa investoinneille taloudelliseen toimintaan, jota pidetään EU:n oikeuden mukaan ”merkittävän haitallisena”, ja että fossiilisiin polttoaineisiin tehtävien investointien suojelun asteittaista lopettamista olisi nopeutettava merkittävästi, jotta ei vaaranneta EU:n ilmastotavoitteiden saavuttamista; vaatii lopettamaan valtioiden ja sijoittajien välisen riidanratkaisumenettelyn energiaperuskirjan osalta; korostaa, että energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen muuttaminen edellyttää kaikkien sopimuspuolten yksimielisyyttä vuosikokouksessa toimitettavassa äänestyksessä; on huolissaan siitä, että parlamentilla ei ole saman tasoista oikeutta tutustua energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen uudistamista koskevien neuvottelujen neuvotteluteksteihin kuin sillä on ollut neuvoteltaessa muista perussopimuksista;
40. on huolissaan siitä, että monet sopimuspuolet eivät näytä jakavan EU:n kunnianhimoisia tavoitteita ilmastomuutoksen hillitsemisen, kestävä kehityksen ja energiasiirtymän aloilla, vaikka ne kaikki ovat myös allekirjoittaneet Pariisin sopimuksen; kehottaa komissiota varmistamaan, että energiaperuskirjasta tehty sopimus on yhdenmukainen Pariisin sopimuksen ja Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitteiden kanssa, siten että samalla säilytetään EU:n kyky kehittää julkisen politiikan toimia, jotka vastaavat EU:n sitoumusta tulla ensimmäiseksi ilmastoneutraaliksi maanosaksi vuoteen 2050 mennessä;
41. panee merkille, että Italia ilmoitti päätöksestään vetäytyä energiaperuskirjasta tehdystä sopimuksesta 1. tammikuuta 2015 alkaen; toteaa, että energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen ratifioineet tai siihen liittyneet maat voivat päättää jäsenyytensä 12 kuukauden kuluttua vetäytymistä koskevasta ilmoituksesta; pitää valitettavana, että ennen eroamispäivää tehtyjä investointeja suojataan edelleen 20 vuoden ajan, mutta suhtautuu myönteisesti siihen, että kaikkien uusien investointien suoja lakkaa välittömästi;
42. kehottaa komissiota varmistamaan, että tarkistetussa energiaperuskirjasta tehdyssä sopimuksessa suojellaan valtioiden oikeutta harjoittaa sääntelyä, noudatetaan EU:n oikeutta ja EU:n investointipolitiikkaa, kielletään välittömästi fossiilisiin polttoaineisiin investoivia nostamasta kannetta sopimuspuolia vastaan, kun nämä toteuttavat Pariisin sopimuksessa tehtyjen sitoumusten mukaisesti toimia, joilla fossiilisten polttoaineiden käytöstä luovutaan vaiheittain, ja sijoitussuoja myönnetään vain todellisille sijoittajille eikä puhtaasti rahoitussijoittajille tai keinotteluun tähtääville sijoittajille; kehottaa komissiota julkaisemaan oikeudellisen tutkimuksensa, jossa analysoidaan sopimuksesta vetäytymisen mahdollisia vaikutuksia; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita aloittamaan valmistelut, jotta energiaperuskirjasta tehdystä sopimuksesta voidaan irtautua koordinoitusti ja voidaan tehdä sopimus, jolla suljetaan pois raukeamislausekkeen

soveltaminen halukkaiden sopimuspuolten välillä, jotta ehdotus voidaan toimittaa virallisesti neuvostolle ja parlamentille, jos edellä mainittuja neuvottelutavoitteita ei saavuteta kesäkuuhun 2022 mennessä;

43. pitää tervetulleena tuomioistuimen asiassa *Komstroy* annettua tuomiota koskevaa selvennystä, jonka mukaan energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen määräyksiä sijoittajan ja valtion välisestä riitojenratkaisusta ei sovelleta EU:n sisäisiin riita-asioihin; panee merkille, että parhaillaan on vireillä vähintään 73 EU:n sisäistä tapausta, mukaan lukien yli 40 EU:n sisäistä energiaperuskirjasta tehtyyn sopimukseen perustuvaa investointisovittelutapausta; panee erittäin huolestuneena merkille, että asiassa *Achmea* annettu tuomio ei saanut välimiestuomioistuimia luopumaan EU:n sisäisten investointiriitojen käsittelystä; kehottaa komissiota pyrkimään parhaansa mukaan vahvistamaan nämä tuomiot meneillään olevissa EU:n sisäisissä välimiesmenettelyissä; pyytää siksi jäsenvaltioita ja komissiota hyväksymään keskinäisen sopimuksen siitä, että energiaperuskirjasta tehtyä sopimusta ei sovelleta EU:n sisäisten riitojen käsittelyssä; tukee useiden jäsenvaltioiden pyyntöä saada unionin tuomioistuimelta uusi päätös ja katsoo, että sen pitäisi selventää asiaa lopullisesti, jotta voidaan estää tulevaisuudessa EU:n sisäisten välimiesmenettelyjen hyväksyminen energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen nojalla;
44. huomauttaa, että vaikka mahdollisten EU:n sisäisten välitystuomioiden täytäntöönpano on vaikeaa EU:n tuomioistuimissa, Kansainvälisen investointiriitojen sovittelukeskuksen sääntöjen mukaiset tapaukset voidaan silti panna täytäntöön kolmansien maiden tuomioistuimissa; toteaa, että nämä tuomioistuimet voivat määrätä EU:n tai EU:n jäsenvaltioiden omaisuutta¹⁵ takavarikoitavaksi;
45. korostaa, että EU:n tuomioistuinten ja erityisesti Euroopan unionin tuomioistuimen päätösten noudattaminen olisi otettava huomioon valittaessa välimiehiä tulevia investointituomioistuinjärjestelmän luettelointia varten;

Monenväliset toimet sijoittajansuojan uudistamiseksi (MIC)

46. pitää myönteisenä, että UNCITRALin työryhmä III on vuodesta 2017 lähtien keskustellut sijoittajan ja valtion välisen riitojenratkaisun mahdollisesta monenvälisestä uudistuksesta; toteaa 60 valtion päässeen yksimielisyyteen siitä, että UNCITRALin työssä on välttämätöntä käsitellä rakenneuudistuksen mahdollisia toteuttamistapoja; kehottaa komissiota jatkamaan rakentavaa osallistumista UNCITRALin keskusteluihin ja kannustamaan neuvotteluihin sellaisista aiheista kuin sääntelyn soveltamisesta pidätyminen, oikeussuojakeinojen käyttäminen, kolmansien osapuolten oikeudet ja vahingonkorvaukset, joihin on kiinnitetty vain vähän huomiota, ja ottamaan ne huomioon tulevissa EU:n kansainvälisissä investointisopimuksissa; kehottaa komissiota vahvistamaan työtään UNCITRALissa, jotta voidaan suojella jäsenvaltioiden sääntelyoikeutta ja varmistaa täysi avoimuus;
47. tukee UNCITRALin työryhmässä III käynnissä olevia neuvotteluja, joissa EU ja sen jäsenvaltiot pyrkivät luomaan investointiriitojen ratkaisemista varten pysyvän mekanismin, monenvälisen investointituomioistuimen (MIC); pitää myönteisenä EU:n

¹⁵ Ulkomaisten välitystuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskeva yleissopimus, ”New Yorkin yleissopimus”.

maailmanlaajuista johtoasemaa näissä neuvotteluissa; korostaa kuitenkin, että ehdotus ei sisällä olennaisten suojalausekkeiden nykyaikaistamista; kehottaa komissiota varmistamaan, että MIC:n tuomarien soveltamassa lakikokoelmassa ovat tasapainoisesti edustettuina kansainvälisissä investointisopimuksissa vahvistettujen aineellisten määräysten tulkinta sekä asiaan liittyvät yleistä etua koskevat kansalliset lait, joista on päätetty demokraattisesti; pyytää komissiota varmistamaan, että tuomareille ei makseta tapauskohtaisesti; kehottaa komissiota edistämään näiden normien nykyaikaistamista asiaankuuluvilla kansainvälisillä foorumeilla;

48. kehottaa komissiota sisällyttämään monenvälisestä investointituomioistuimesta käytäviin neuvotteluihin säännöt, joissa vahvistetaan avoimesti valtioiden maksamat korvaukset, ja edistämään UNCITRALin uudistamisesta meneillään olevissa neuvotteluissa tiukkoja arvostusmenetelmiä, jotka mahdollistavat vain uponneiden kustannusten korvaamisen;
49. arvostelee voimakkaasti sitä, että Mauritiuksen yleissopimuksen ratifiointi ja täytäntöönpano ovat viivästyneet merkittävästi; kehottaa jäsenvaltioita hyväksymään viipymättä ehdotuksen neuvoston päätökseksi yleissopimuksen tekemisestä EU:n puolesta; viittaa unionin tuomioistuimen hiljattain antamiin tuomioihin, jotka koskevat yksinomaista ja jaettua toimivaltaa kansainvälisten sopimusten ratifioinnin yhteydessä ja jotka voivat tarjota ohjeistusta siitä, miten tämän yleissopimuksen ratifioinnissa päästään eteenpäin;

Sijoittajan ja valtion välistä välimiesmenettelyä pidemmälle menevä EU:n investointipolitiikka

50. toteaa, että vuosina 2017, 2019 ja 2020 maailmassa päätettiin enemmän investointisopimuksia kuin tehtiin uusia kansainvälisiä investointisopimuksia; korostaa, että tietyissä hiljattain tehdyissä suurissa alueita kattavissa kansainvälisissä investointisopimuksissa sovelletaan yhä varovaisempaa lähestymistapaa sijoittajan ja valtion väliseen välimiesmenettelyyn;
51. kehottaa EU:ta tukemaan kansallisten oikeusjärjestelmien ja oikeusvaltioperiaatteen vahvistamista kumppanimaissa EU:n tason teknisen tuen avulla ja katsoo, että näin taattaisiin suotuisa ympäristö ulkomaisille investoinneille ja puututtaisiin samalla järjestelmäpuutteisiin, joilla on kielteisiä vaikutuksia kestäväan kehitykseen kumppanimaissa;
52. kehottaa komissiota kehittämään ulkomaisia investointeja koskevan EU:n strategian, jolla kannustetaan kaikentasoisii kestäviin investointeihin ja suojellaan niitä tukeutumatta välttämättä sijoittajan ja valtion väliseen välimiesmenettelyyn, sekä päivittämään vuonna 2015 hyväksymänsä sijoitusuojamallin tässä päätöslauselmassa esitettyjen kehotusten mukaisesti, jotta voidaan ohjeistaa uusia tai päivitettyjä EU:n sopimuksia käsitteleviä neuvotteluja;

o

o o

53. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle sekä jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille.

KEHITYSVALIOKUNNAN LAUSUNTO

kansainvälisen kaupan valiokunnalle

EU:n kansainvälisen investointipolitiikan tulevaisuudesta
(2021/2176(INI))

Valmistelija: Benoît Biteau

EHDOTUKSET

Kehitysvaliokunta pyytää asiasta vastaavaa kansainvälisen kaupan valiokuntaa sisällyttämään seuraavat ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy:

1. korostaa, että investoinneilla voi ja pitäisi olla myönteinen vaikutus kestäväan kehitykseen, myös ympäristöön, ihmisoikeuksiin, hyvään hallintotapaan ja työllisyyteen kehitysmaissa; muistuttaa myös, että investoinneilla ja erityisesti kaivos- ja kaivannaisteollisuuteen, puunkorjuuseen, matkailuun ja maatalousteollisuuden toimiin tehtävillä investoinneilla voi olla merkittäviä vaikutuksia paikallisyhteisöihin, myös alkuperäiskansoihin;
2. panee huolestuneena merkille epäsymmetrian kansainvälisissä investointisopimuksissa, joiden nojalla investoijat voivat nostaa investointikanteita valtioita vastaan, kun taas hallitukset, työntekijät ja asianomaiset yhteisöt eivät voi haastaa välimiesmenettelyyn monikansallisia yhtiöitä, jotka eivät kunnioita ihmisoikeuksia, kansanterveyttä tai työ- ja ympäristölainsäädäntöä; korostaa, että tämä epätasapaino voi riistää hallituksilta oikeuden säännellä ja suojella keskeisiä yleisiä etuja;
3. korostaa, että kansalaisten huolenaiheisiin vastatakseen EU on korvannut investoijien ja valtion välisen riitojenratkaisumekanismin investointituomioistuinjärjestelmillä hiljattain neuvotelluissa kansainvälisissä investointisopimuksissa, mukaan lukien Kanadan, Meksikon, Singaporen ja Vietnamin kanssa tehdyt sopimukset; panee merkille, että sopimukseen sisältyy myös muutoksenhakumekanismi ja määräyksiä, jotka koskevat siirtymistä kahdensivuisista investointituomioistuinjärjestelmistä pysyvään monenväliseen investointituomioistuimeen; panee merkille, että monenvälinen investointituomioistuin on pysyvä elin, jossa on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ja muutoksenhakutuomioistuin sekä kokoaikaisia tuomareita;
4. korostaa, että kansainvälisten investointisopimusten ja ulkomaisten investoijien toiminnan on oltava ihmisoikeuksia, työntekijöiden oikeuksia ja ympäristölainsäädäntöä koskevien kansainvälisten ja EU:n normien ja sitoumusten mukaisia; toteaa, että kansainvälisten investointisopimusten ja investoijien ja valtion välisen riitojenratkaisumekanismin olisi tarjottava suojaa paitsi investoijille yhtä lailla myös valtioille ja kansalaisille; katsoo tässä yhteydessä, että tarvitaan sitova ja

täytäntöönpanokelpoinen yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskeva YK:n sopimus; kehottaa jälleen komissiota ehdottamaan unionille neuvotteluvaltuutusta, jotta se voisi osallistua rakentavasti kansainvälisen oikeudellisesti sitovan asiakirjan laatimista ihmisoikeuksista monikansallisten yhtiöiden ja muiden yritysten toiminnassa käsittelevän avoimen hallitustenvälisen työryhmän prosessiin ja vaalia ihmisoikeuksien ensisijaisuutta kaupallisiin etuihin nähden;

5. painottaa, että EU:n kauppaa- ja investointipolitiikka vaikuttaa kehitysmaiden yhteiskuntiin; kehottaa komissiota noudattamaan kehitykseen vaikuttavien politiikkojen johdonmukaisuuden periaatetta kaikissa kauppaa- ja investointisopimuksissaan ja sisällyttämään kaikkiin sopimuksiin sitovia ja täytäntöönpanokelpoisia kauppaa ja kestävä kehitystä koskevia lukuja, jotta voidaan panna täytäntöön ihmisoikeuksia, ihmisarvoista työtä, sukupuolten tasa-arvoa ja ympäristön kestävyttä koskevat kansainväliset yleissopimukset ja sopimukset;
6. pitää valitettavina investoijien ja valtion välisen riitojenratkaisumekanismien väärinkäyttöä, ja toteaa, että mekanismin ansiosta ulkomaisilla investoijilla on oikeus nostaa kanteita hallituksia vastaan muun muassa toimenpiteistä, joita toteutetaan kansanterveyden, ympäristön ja yleisen edun suojelemiseksi, ilman velvoitetta viedä asia ensin kansallisen oikeuslaitoksen käsiteltäväksi; korostaa investoijien ja valtion välisen riitojenratkaisumekanismien kanteiden korkeista kustannuksista aiheutuvia riskejä kehitysmaiden julkiselle taloudelle ja sitä, että tämä voi estää niitä hyväksymästä yleisen edun mukaista lainsäädäntöä välimiesmenettelyjen korkeiden kustannusten ja niiden tulosten ennakoimattomuuden vuoksi; korostaa, että investointeihin liittyvien oikeudenkäyntien kustannukset voivat saattaa useimpien kehitysmaiden budjetit ääri rajoille;
7. muistuttaa, että EU:n investointipolitiikalla olisi edistettävä investointeja, jotka tukevat kestävä kehitystä, joihin sovelletaan asianmukaisen huolellisuuden periaatetta ja jotka edistävät mahdollisimman tiukkoja ympäristö-, työ- ja ihmisoikeussäännöksiä, myös kolmansien maiden kanssa tehtävän yhteistyön osalta; kehottaa EU:ta tekemään edelleen työtä investointipolitiikkansa sovittamiseksi YK:n kestävä kehityksen tavoitteisiin, Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaan ja eurooppalaiseen ilmastolakiin, jotka ovat Lissabonin strategian jälkeisen toimintasuunnitelman suurimmat haasteet; muistuttaa kasvavasta maailmanlaajuisesta investointivajeesta ja vaatii, että ulkomaisia investointeja koskevassa EU:n politiikassa on otettava huomioon covid-19-pandemian seuraukset panemalla täytäntöön yhdennettyä, laadullista ja johdonmukaista investointipolitiikkaa kestävä kehityksen edistämiseksi;
8. toteaa, että alhaisen tulotason ja keskitulotason maat tarvitsevat valtavasti investointeja kestävä kehityksen strategioidensa rahoittamiseksi; huomauttaa, että yksityiset rahoitusvirrat kumppanimaissa ovat olennaisen tärkeitä, jotta voimme yhdessä toteuttaa maailmanlaajuisen kestävä kehityksen toimintaohjelmamme;
9. kehottaa komissiota pyrkimään kansainvälisillä foorumeilla kunnianhimoiseen yhteisymmärrykseen ja tukemaan alhaisen tulotason ja keskitulotason maita pyrittäessä lisäämään niiden mahdollisuuksia saada kestävä rahoitusta kehittämällä kattavan strategian ja tukemalla kestävyttä edistäviä rahoitusvälineitä; kehottaa painokkaasti olemaan investoimatta toimiin, jotka vahingoittavat ympäristöä tai rikkovat

ihmisoikeuksia; kehottaa kehittämään teollisuuskapasiteettia vihreän energian aloilla ja jakamaan ympäristöystävällisessä teollistumisprosessissa tarvittavia teknologioita;

10. korostaa tarvetta lisätä lääkinnällisten laitteiden valmistuskapasiteettia kehitysmaissa ja perustaa alueellisia toimitusketjuja;
11. korostaa, että investoinneilla on myönteinen vaikutus kasvuun ja työllisyyteen sekä EU:ssa että kehitysmaissa mutta investoijien on silti edistettävä aktiivisesti isäntävaltioiden kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamista; kehottaa EU:ta tehostamaan toimiaan investointisopimustensa uudelleentarkastelemiseksi, jotta voidaan varmistaa oikeudenmukainen tasapaino investoijien oikeuksien ja velvoitteiden, myös ihmisoikeuksia koskevien sitovien velvoitteiden, välillä ja työntekijöiden oikeuksien, yrityksen yhteiskuntavastuun, ympäristön ja oikeusvaltioperiaatteen täysimääräinen kunnioittaminen; kehottaa EU:ta ja sen jäsenvaltioita neuvottelemaan johdonmukaisia investointisopimuksia ja minimoimaan eroavuudet mahdollisuuksien mukaan;
12. korostaa, että investoijien olisi tuettava vihreitä, sukupuolisensitiivisiä ja osallistavia kestäviä investointeja isäntämaissa esimerkiksi luomalla kumppanuuksia paikallisten toimijoiden kanssa, tukemalla paikallista taloutta teknologian siirrolla, käyttämällä paikallista työvoimaa ja tuotantoa, paikallisia yrityksiä, pk-yrityksiä ja julkisia palveluja sekä vaihtamalla parhaita käytäntöjä, osaamista ja tietotaitoa yrityksen yhteiskuntavastuuta koskevien, monikansallisille yrityksille tarkoitettujen Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) toimintaohjeiden mukaisesti;
13. korostaa tarvetta varmistaa kansainvälisten due diligence -periaatteiden ja yritysten huolellisuusvelvoitetta koskevan tulevan EU:n lainsäädännön puitteissa politiikka, jonka avulla investoijat ja yritykset voidaan saattaa vastuuseen ihmisoikeuksien, työntekijöiden oikeuksien ja ympäristölainsäädännön vakavasta rikkomisesta; korostaa erityisesti tarvetta noudattaa sukupuolitietoista ihmisoikeuksia koskevaa huolellisuusvelvoitetta kuullen kaikkia asiaankuuluvia sidosryhmiä, mukaan lukien kansalaisyhteiskunnan järjestöt, naisjärjestöt, ammattiliitot sekä vähemmistöjen, paikallisyhteisöjen ja alkuperäiskansojen edustajat;
14. kehottaa lisäksi varmistamaan, että EU:n kauppaa- ja investointipolitiikassa kunnioitetaan muun muassa unionin velvoitteita noudattaen kehitykseen vaikuttavien politiikkojen johdonmukaisuuden periaatetta, YK:n vuonna 2018 antamaa julistusta pienviljelijöiden ja muiden maaseudulla työskentelevien henkilöiden oikeuksista, YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestön (FAO) vapaaehtoisia maa- ja luonnonvaraoikeuksien hyvää hallintaa koskevia ohjeistoja ja kestävä, pienimuotoisen kalastuksen turvaamista koskevia ohjeistoja, YK:n julistusta alkuperäiskansojen oikeuksista sekä ILO:n yleissopimuksessa nro 169 vahvistettua vapaan ja tietoon perustuvan suostumuksen periaatetta;
15. palauttaa mieliin kantansa, jonka mukaan EU:n ja sen jäsenvaltioiden ei pitäisi tehdä uusia investointisuojasopimuksia, joihin sisältyy investoijien ja valtion välinen riitojenratkaisumekanismi; katsoo, että investoijien ja valtioiden välisissä riidoissa olisi noudatettava demokraattisia periaatteita ja oikeusvaltioperiaatetta; katsoo erityisesti, että investointeja koskevissa kauppasopimuksissa olisi edellytettävä, että ulkomaisten investoijien on käytettävä kaikki mahdolliset kansallisen oikeuslaitoksen

ratkaisunhakukeinot ennen ne voivat viedä asiaa välimiesoikeuteen, kuten ihmisoikeuksien osalta jo tehdään; kehottaa EU:ta tukemaan kansallisten oikeusjärjestelmien ja oikeusvaltioperiaatteen vahvistamista EU:n tason mekanismien ja teknisen tuen avulla ja katsoo, että näin taattaisiin suotuisa ympäristö ulkomaisille investoinneille ja puututtaisiin samalla järjestelmäpuutteisiin, joilla on kielteisiä vaikutuksia kestäväan kehitykseen kumppanimaissa;

16. pitää myönteisinä joitakin investointituomioistuinjärjestelmän menettelyllisiä parannuksia, kuten välimiesten nimittämistä tai muutoksenhakuelimen perustamista; toteaa, että EU:ssa toimivat ulkomaiset investoijat ja EU:hun sijoittautuneet EU:n ulkopuolella toimivat investoijat voivat mahdollisesti edelleen kiertää kansallisia oikeusjärjestelmiä ja nostaa kanteita kansainvälisissä tuomioistuimissa, mikä voi vaarantaa yleistä etua koskevat toimenpiteet; korostaa, että ulkomaisten investointien olisi edistettävä erojen umpeenkuromista taloudellisen eriarvoisuuden torjumiseksi sen sijaan, että ne pahentaisivat eriarvoisuutta entisestään;
17. toteaa, että sijoittajansuoja on edelleen tärkeä investointisopimuksissa, joita EU tekee kehitysmaiden ja vähiten kehittyneiden maiden kanssa, joissa investoijilla on suurempia riskejä, minkä vuoksi tarvitaan asianmukaisia ja oikeudenmukaisia suojamekanismeja; toteaa, että investointituomioistuinjärjestelmä on investoijien ja valtion välistä riitojenratkaisumekanismia parempi vaihtoehto; panee huolestuneena merkille, että vuosina 2013–2018 Afrikan maita vastaan nostettiin useita kanteita; toteaa, että eurooppalaiset investoijat laittoivat vireille useimmat Afrikan maita vastaan nostetuista kanteista, kun taas Afrikan valtiot hävisivät suurimman osan investointeja koskevista välimiesmenettelyllä käsitellyistä tapauksista¹;
18. muistuttaa, että kehitysmaiden on säilytettävä poliittinen liikkumavara ja laajennettava sitä digitaaliteollisuuden kehittämiseksi;
19. panee merkille, että kehitysmaat ovat käynnistämässä digitaaliteollisuuden kehittämisen, jolla pyritään saamaan aikaan paikallista taloudellista toimintaa; toteaa, että monet kehitysmaat ovat vasta aloittamassa henkilötietojen suojaa koskevan oikeudellisen kehyksen luomista ja sen varmistamista, että digitaalinen innovointi hyödyttää työssäkäyviä ihmisiä;
20. kehottaa komissiota arvioimaan erityisesti, miten kehitysmaihin vaikuttavat kauppaa- ja investointisopimusten digitaaliin liittyvät määräykset, kuten rajatylittävää tiedonsiirtoa, tietojen paikallisen käsittelyn kieltämistä, digitaalisia tuotteita koskevien tullien poistamista, ohjelmistojen lähdekoodin ilmoittamatta jättämistä yms. koskevat määräykset, jotta ei rajoiteta niiden digitaaliteollisuuden kehittämisstrategiaa tai valmiuksia jakaa voittoja ja parantaa julkisia palveluja;
21. kehottaa EU:ta tekemään tiivistä yhteistyötä kehitysmaiden kanssa sen varmistamiseksi, että investointi- ja kauppasopimuksilla tuetaan sekä EU:n että kehitysmaiden digitaaliteollisuuden kehittämisstrategioita edistämällä työllisyyttä ja paikallista taloutta teknologian siirron avulla; kannustaa vaihtamaan kestäviä ja vihreitä EU:n teknologioita

¹ Transnational Institute, ”ISDS in numbers – Impacts of Investment Arbitration against African States”, Amsterdam, lokakuu 2019.

kehitysmaiden kanssa, jotta voidaan edistää kestäväää kasvua ja auttaa kuromaan umpeen digitaalista kuilua;

22. muistuttaa, että hallituksilla on oikeus säännellä ennalta varautumisen periaatetta noudattaen siten, että kansanterveys, työntekijöiden oikeudet ja ympäristö ja erityisesti paikallisyhteisöjen oikeus puhtaaseen veteen ja sanitaatioon asetetaan etusijalle;
23. korostaa, että kehitysmaita koskevalla EU:n investointipolitiikalla on edistettävä ja tuettava ensisijaisesti investointivirtoja, jotka luovat työpaikkoja ja vähentävät köyhyyttä;
24. toteaa jälleen olevansa huolissaan tuhoisista investointistrategioista sekä kolmansien osapuolten EU:ta ja kehitysmaita kohtaan soveltamasta käytännöstä heikentää ihmisoikeuksia, ympäristöä, kestävyyttä ja työntekijöiden oikeuksia koskevia normeja maailmanlaajuisissa investointistrategioissa, kun ne laativat investointisopimuksia kehitysmaiden kanssa;
25. pitää myönteisenä komission ehdotusta Global Gateway -strategiasta; korostaa, että sekä jäsenvaltioiden että yksityisten tahojen investointistrategioiden on perustuttava arvoihin, niissä on noudatettava ihmisoikeuksia ja työntekijöiden oikeuksia koskevia tiukkoja normeja ja niiden on oltava täysin YK:n Agenda 2030 -toimintaohjelman ja sen kestävään kehityksen tavoitteiden sekä Pariisin sopimuksen mukaisia.

**TIEDOT HYVÄKSYMISESTÄ
LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA**

Hyväksytty (pvä)	22.3.2022
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 15 -: 11 0: 0
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Barry Andrews, Eric Andrieu, Anna-Michelle Asimakopoulou, Hildegard Bentele, Dominique Bilde, Udo Bullmann, Catherine Chabaud, Antoni Comín i Oliveres, Ryszard Czarnecki, Gianna Gancia, Charles Goerens, Mónica Silvana González, Pierrette Herzberger-Fofana, György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Beata Kempa, Karsten Lucke, Pierfrancesco Majorino, Erik Marquardt, Christian Sagartz, Tomas Tobé, Miguel Urbán Crespo, Chrysoula Zacharopoulou, Bernhard Zimniok
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Benoît Biteau, Marlene Mortler

**LOPULLINEN ÄÄNESTYS NIMENHUUTOÄÄNESTYKSENÄ
LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA**

15	+
ID	Dominique Bilde
NI	Antoni Comín i Oliveres
Renew	Barry Andrews, Catherine Chabaud, Charles Goerens, Chrysoula Zacharopoulou
S&D	Eric Andrieu, Udo Bullmann, Mónica Silvana González, Karsten Lucke, Pierfrancesco Majorino
The Left	Miguel Urbán Crespo
Verts/ALE	Benoît Biteau, Pierrette Herzberger-Fofana, Erik Marquardt

11	-
ECR	Ryszard Czarnecki, Beata Kempa
ID	Gianna Gancia, Bernhard Zimniok
PPE	Anna-Michelle Asimakopoulou, Hildegard Bentele, György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Marlene Mortler, Christian Sagartz, Tomas Tobé

0	0

Symbolien selitys:

+ : puolesta

- : vastaan

0 : tyhjää

**TIEDOT HYVÄKSYMISESTÄ
ASIESTA VASTAAVASSA VALIOKUNNASSA**

Hyväksytty (pvä)	16.5.2022
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 33 -: 5 0: 4
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Anna-Michelle Asimakopoulou, Tiziana Beghin, Geert Bourgeois, Markus Buchheit, Jordi Cañas, Daniel Caspary, Arnaud Danjean, Paolo De Castro, Emmanouil Fragkos, Raphaël Glucksmann, Roman Haider, Christophe Hansen, Heidi Hautala, Danuta Maria Hübner, Herve Juvin, Karin Karlsbro, Danilo Oscar Lancini, Bernd Lange, Margarida Marques, Gabriel Mato, Sara Matthieu, Emmanuel Maurel, Carles Puigdemont i Casamajó, Samira Rafaela, Catharina Rinzema, Inma Rodríguez-Piñero, Massimiliano Salini, Ernő Schaller-Baross, Helmut Scholz, Sven Simon, Dominik Tarczyński, Mihai Tudose, Kathleen Van Brempt, Marie-Pierre Vedrenne, Jörgen Warborn, Jan Zahradil, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Anna Cavazzini, Svenja Hahn, Agnes Jongerius, Miapetra Kumpula-Natri, Angelika Winzig

**LOPULLINEN ÄÄNESTYS NIMENHUUTOÄÄNESTYKSENÄ
ASIASTA VASTAAVASSA VALIOKUNNASSA**

33	+
ECR	Emmanouil Fragkos
NI	Tiziana Beghin, Carles Puigdemont i Casamajó
PPE	Anna-Michelle Asimakopoulou, Daniel Caspary, Arnaud Danjean, Christophe Hansen, Danuta Maria Hübner, Gabriel Mato, Massimiliano Salini, Sven Simon, Jörgen Warborn, Angelika Winzig, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Renew	Jordi Cañas, Karin Karlsbro, Samira Rafaela, Catharina Rinzema, Marie-Pierre Vedrenne
S&D	Paolo De Castro, Raphaël Glucksmann, Agnes Jongerius, Miapetra Kumpula-Natri, Bernd Lange, Margarida Marques, Inma Rodríguez-Piñero, Mihai Tudose, Kathleen Van Brempt
The Left	Emmanuel Maurel, Helmut Scholz
Verts/ALE	Anna Cavazzini, Heidi Hautala, Sara Matthieu

5	-
ID	Markus Buchheit, Roman Haider, Herve Juvin, Danilo Oscar Lancini
NI	Ernő Schaller-Baross

4	0
ECR	Geert Bourgeois, Dominik Tarczyński, Jan Zahradil
Renew	Svenja Hahn

Symbolien selitys:

+ : puolesta

- : vastaan

0 : tyhjää